

EMBERI JOGI MUNKACSOPORT

FÜGGELÉK

az ENSZ Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezményével kapcsolatos időszakos felülvizsgálata nyomán készült javaslatcsomaghoz

I. Indoklás

Az Emberi Jogi Kerekasztal keretében működő Fogyatékossgal Élők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport tagjai kérték az Emberi Jogi Munkacsoport, hogy az Emberi Jogi Munkacsoportról szóló 1039/2012 (II. 22.) Korm. határozat 2. b) és f) pontjaiban meghatározott feladatkörében eljárva érdemi megvitatásra terjessze az Országos Fogyatékossgügyi Tanács és a Fogyatékossgügyi Tárcaközi Bizottság elé *Az ENSZ Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezményével kapcsolatos időszakos felülvizsgálata nyomán készült javaslatcsomagot* (a továbbiakban: Javaslatcsomag), amelyet a Tematikus Munkacsoport 2018. március 8-ai ülésen fogadtak el a résztvevő civil szervezetek.

Az Emberi Jogi Munkacsoport ügyrendjének II.9. pontja alapján a Javaslatcsomagot Völner Pál államtitkár úr, az Emberi Jogi Munkacsoport elnöke szavazásra bocsájtotta. A szavazás során egyes szakterületek részéről észrevételek fogalmazódtak meg a javaslatok vonatkozásában, amelyeket az Emberi Jogi Munkacsoport jelen Függelék keretében szíves megfontolásra továbbít az Országos Fogyatékossgügyi Tanács és a Fogyatékossgügyi Tárcaközi Bizottság elé.

II. A szakterületek észrevételei a Javaslatcsomag egyes pontjaihoz

Fogyatékossgal élő személyek oktatása:

I.1. Oktatási intézményekbe való eljutás: Szükséges annak pontos meghatározása, hogy mely ágazat és milyen módon köteles az utaztatást megoldani, továbbá az ezzel kapcsolatos felelősségi szabályok lefektetése. Ennek érdekében jogszabályalkotás szükséges, megfelelő anyagi források hozzárendelésével. Felvetjük az iskolabusz hálózat fejlesztését vagy további oktatási intézmények bevonását a fogyatékos gyermekek ellátásába, hogy mindenki számára lakóhelyhez közel legyenek hozzáférhetőek az oktatási szolgáltatások.

EMMI Oktatásért Felelős Államtitkárság észrevétele: Egyetértünk azzal, hogy pontosan meg kell határozni, hogy mely ágazat és milyen módon és mely esetekben köteles a köznevelési intézményekbe történő utaztatást biztosítani, tovább ösztönözzük, hogy az egyes – különböző ágazathoz tartozó – ellátók a kizárólag kötelező szolgáltatási esetek körén túllépve, egymással együttműködve és egymás érdekeit illetve teherbíró képességét is figyelembe véve a helyi igényeknek megfelelően szervezzék meg az utaztatást. Annak érdekében, hogy a fogyatékos gyermekek ellátása során, mindenki számára lakóhelyhez közel legyenek hozzáférhetőek az oktatási szolgáltatások, jelenleg is történnek intézkedések, melyeket a jövőben is folytatunk.

I.2. Fogyatékossg-specifikus módszertani ismeretek képzésekbe történő beépítése: A többségi pedagógusok képzése és továbbképzése terén fogyatékossg-specifikus ismeretek beépítése szükséges. Az érzékenyítés szintén fontos az az Országos Fogyatékossgügyi Program végrehajtásának 2015-2018. évekre vonatkozó Intézkedési Tervéről szóló 1653/2015. (IX. 14.) Korm. határozattal (a továbbiakban: OFP) összhangban, az ELTE Bárczi Gusztáv

Gyógypedagógiai Karának, vagy egyéb gyógypedagógiai képzést nyújtó intézmények, továbbá a fogyatékos személyeket tömörítő érdekképviseleti szervezetek bevonásával.

EMMI Oktatásért Felelős Államtitkárság észrevétele: Jelenleg a tanító- és óvóképző szakok többségénél kötelező vagy választható elemként megjelennek a gyógypedagógiai, inkluzív pedagógiai ismerettartalmak. Megvizsgáljuk, hogy ezen tartalmak korszerűek és megfelelőek-e, illetve áttekintjük, hogy a fentieken túl még milyen képzési elemek szolgálhatják a fenti célokat.

I.3. Adaptált képzési programok pótlása a szakképzés és felnőtt képzés területén: Jogi szabályozás bővítése, speciális képzési programok kidolgozása szükséges, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kara és a fogyatékossgal élő személyeket képviselő érdekvédelmi szervezetek bevonásával, a képzési programok tárgyi, személyi feltételeinek megteremtése mellett.

EMMI Oktatásért Felelős Államtitkárság észrevétele: A pedagógus-továbbképzési rendszer jelenleg átalakítás alatt áll. Az átalakítások célja a hatékonyabb, korszerűbb ismeretátadás, az erőteljesebb szakmai kontroll. A tervezett átalakítások pozitív hatással lesznek a már nem korszerű ismerettartalmak átdolgozására, frissítésére, a hiányzó tartalmak pótlására.

NGM Munkaerőpiacért és Képzésért Felelős Államtitkárság észrevétele: A Javaslatcsomag I.3. pontjában, valamint a Melléklet I. és IV. fejezetében található, a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége (MVGYOSZ) által felvetett, a szakképzést érintő problémával összefüggésben: A sajátos nevelési igényű tanulókra vonatkozóan a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvényben több, a sajátos helyzetet figyelembe vevő, a sajátos helyzetű tanuló szakképzésben való részvételét segítő rendelkezés szerepel:

- a 11. § a sajátos nevelési igényű tanuló felkészítésére és vizsgáztatására vonatkozóan több olyan kedvezményt is biztosít (mentesítés egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól; az írásbeli vizsga szóbeli vizsgával (vagy fordítva) történő felváltása), mely az érintettek számára megkönnyíti a szakképesítés megszerzésének lehetőségét,
- 29. § (1b) bekezdése értelmében a sajátos nevelési igényű tanuló részére az iskolai rendszerű szakképzésben való részvétel minden esetben ingyenes,
- 34/A. § (4) bekezdése alapján a sajátos nevelési igényű tanuló a második szakképesítés megszerzésére irányuló képzését nappali rendszerű képzésben is folytathatja.

Jelezzük továbbá, hogy a szakképzési rendszer megújításához kapcsolódóan 2016 nyarán új kerettantervek kerültek kiadásra, mely érintette a szakiskolában oktatható szakképesítések körét is. A korábban közleményben kiadott (A Nemzeti Munkaügyi Hivatal közleménye a szakmai tantervi adaptációk kiadásáról) szakmai tantervi adaptációkat felváltották a szakképzési kerettantervekről szóló 30/2016. (VIII. 31.) NGM rendeletben (NGM rendelet) megjelölt, a szakiskolai szakképzésben használandó speciális kerettantervek. Az NGM rendelet kiadását megelőzően az érintettekkel lefolytatott egyeztetések eredményekén jelentősen növekedett a szakiskolában oktatható szakképesítések száma. A fejlesztési folyamatban a (speciális) szakiskolák képviselői vettek részt (többek között a Vakok Iskolájának képviselői is). Az iskolai rendszerű szakképzésben szakiskolában oktatható két évfolyamos, speciális kerettantervek száma 97 db., a négy évfolyamos képzés esetében pedig 91 db. A látássérült tanulóknak a korábbi kilenc szakképesítés helyett (négy darab két

évfolyamos és öt darab négy évfolyamos képzés keretében) 2016 szeptemberétől 15 szakképesítés megszerzésére van lehetősége.

Mint azt korábban, sajátos nevelési igényű tanulókkal összefüggő témákban is jeleztük, amennyiben a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége vagy egyéb, a fogyatékosok érdekeit, jogait képviselő civil szervezet indokoltnak tartja további, az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések szakiskolai oktatásához kapcsolódó kerettanterveinek sajátos nevelési igényű tanulók számára történő kidolgozását, úgy ennek kezdeményezésére lehetősége van, azt szakterületünk felé bármikor megteheti.

A Melléklet I. fejezetében az Autisták Országos Szövetsége (AOSZ) által megfogalmazott javaslattal összefüggésben a következő észrevételt tette az NGM Munkaerőpiacért és Képzésért Felelős Államtitkársága: Tekintettel arra, hogy a felnőttképzés a humán erőforrás fejlesztésére irányuló, piaci alapon működő és nyújtott képzési szolgáltatások összessége, a szóban forgó célcsoportnak minél nagyobb létszámban a számukra megfelelő képzésekbe történő bevonása célzott támogatási programok útján valósítható meg a leghatékonyabban. A felnőttképzési törvény hatálya alatti képzések megszervezésének és végzésének a folyamatszabályozása megfelelő, a szóban forgó célcsoport vonatkozásában sem diszkriminatív, így további különös szabályok megalkotása ezen személyek bekapcsolódásának előmozdítása érdekében a felnőttképzés szabályrendszerébe nem indokolt. Ennél fogva javasoljuk az anyag e pontjából a „felnőttképzés” kifejezés törlését.

I.4. A bilingvális módszerrel történő korai fejlesztés, nevelés, oktatás megvalósítása: A 2009-es Jelynyelvi törvénynek 2017. szeptember 1-jén hatályba lépett - a hallássérült gyermekek bilingvális módszerrel folyó korai fejlesztése, óvodai nevelése, iskolai nevelést-oktatásán – rendelkezéseinek megvalósítása. Az ehhez szükséges anyagi és személyi feltételek biztosítása.

EMMI Oktatásért Felelős Államtitkárság észrevétele: A bilingvális oktatás bevezetése érdekében ágazatközi munkacsoport működik, a munkacsoport tevékenységének és a jelynyelvi korpusz elkészítésének fényében kezdődhet meg ténylegesen a bilingvális oktatás bevezetése.

I.5. Jelynyelvi tolmácsolási időkeret bővítése tanulói jogviszonnyal rendelkezők számára a jelynyelvi törvény módosítása útján:

„5. § (1) Az állam által biztosított térítésmentes jelynyelvi tolmácsszolgáltatás időkerete évi 36 000 óra, személyenként legfeljebb évi 120 óra.

(2) Az (1) bekezdés szerinti éves személyenkénti időkereten felül az állam

a) a tanulói jogviszonnyal összefüggésben az általános iskolában, gimnáziumban, szakközépiskolában, illetve szakiskolában tanulói jogviszonyban álló személy részére tanévenként 600 óra,

b) a hallgatói jogviszonnyal összefüggésben a felsőoktatási hallgatói jogviszonyban álló személy részére

ba) nappali rendszerű képzésben történő részvétel esetén szemeszterenként 300 óra,

bb) levelező rendszerű képzésben történő részvétel esetén szemeszterenként 100 óra

c) a képzéssel összefüggésben a felnőttképzésben részt vevő személy részére képzésenként a képzés óraszámának 80 százalékának megfelelő mértékű térítésmentes jelynyelvi tolmácsszolgáltatást biztosít.”

EMMI Oktatásért Felelős Államtitkárság észrevétele: Amennyiben az elvégzendő hatásvizsgálat szerint az erre való igény megalapozott, egyetértünk a jelnyelvi tolmácsolási időkeret bővítését a tanulói jogviszonnal rendelkezők számára a jelnyelvi törvény módosítása útján, ugyanakkor jelezzük, hogy a jelnyelvi törvény kívül esik az Államtitkárság hatókörén (a jelzett jogszabály a Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság „gondozásában” áll.).

NGM Munkaerőpiacért és Képzésért Felelős Államtitkárság észrevétele: Amennyiben a törvény módosítására sor kerül, úgy a jogszabályban szereplő, a szakképző iskolákra vonatkozó megnevezéseket is szükséges módosítani, miután 2016. szeptember 1-től a korábbi szakközépiskola megnevezése szakgimnáziumra, a korábbi szakiskola megnevezése pedig szakközépiskolára módosult.

I.6. Fogyatékosággal élő felnőttek képzése:

I.6.1. Emelni kell a felnőttképzésben való részvétel esetén a képzéssel összefüggésben a felnőttképzésben részt vevő személy részére **képzésenként biztosított térítésmentes jelnyelvi tolmácsszolgáltatás mértékét** (jelenleg a képzés óraszámára 20 százaléka). A jelenlegi gyakorlat azt mutatja, hogy abban az esetben 100%-ig akadálymentes a felnőttképzésben való részvétel egy hallássérült személy számára, ha legalább 5 fő vesz részt ugyanazon a képzésen és minden résztvevő igényli a személyenként járó maximum 20%-os keretét.

EMMI Oktatásért Felelős Államtitkárság észrevétele: Az előző javaslattal egybecsengően, amennyiben az elvégzendő hatásvizsgálat szerint az erre való igény megalapozott, támogatjuk a javaslatot, ugyanakkor jelezzük, hogy a jelnyelvi törvény kívül esik államtitkárságunk hatókörén (a jelzett jogszabály a Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság „gondozásában” áll.).

I.6.2. A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény 21.§ (4) bekezdés alapján a felnőttképzést folytató intézmény tevékenységéről az **OSAP** szerint **statisztikai célú adatszolgáltatásra** kötelezett. De nem csak a felnőttképzési törvény hatálya alá tartozó felnőttképzést folytató intézmények számára kötelező az OSAP 1665-ös adatszolgáltatás. Valamennyi képzést folytató intézménynek adatot kell szolgáltatnia megvalósított képzéseiről az OSAP-ba. Megfontolandó az adatgyűjtés a fogyatékosokra vonatkozóan, hogy konkrét számadatokat kapjunk a képzésben való részvételre vonatkozóan.

EMMI Oktatásért Felelős Államtitkárság észrevétele: A javaslat ágazatközi egyeztetést igényel, mivel az OSAP 1665-ös adatszolgáltatást nem az oktatási terület, nem az Oktatási Hivatal gondozza, hanem jelenleg – ismereteink szerint – a Pest Megyei Kormányhivatal. A felnőttképzés jelenleg a Nemzetgazdasági Minisztérium irányítása alatt áll.

NGM Munkaerőpiacért és Képzésért Felelős Államtitkárság észrevétele: Az előterjesztésben szereplő javaslat technikailag csak úgy lenne megvalósítható, hogyha a felnőttképzést folytató intézmény minden képzésben részt vevőt személyre szólóan és kötelezően nyilatkozattételre hív fel arra vonatkozóan, hogy van-e fogyatékosága, és ha igen, kéri hozzájárulását ahhoz, hogy ezt a személyes adatot azonosításra alkalmatlan módon felhasználhassa az OSAP adatszolgáltatásnál. Ennek kötelező

előírása a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény módosítását igényelné, és csak ezt követően lehetne újabb kategóriával bővíteni (az OSAP-ról szóló Kormányrendelet módosításával) az OSAP képzési adatlapját.

Szakmai véleményünk szerint adott képzésben részt vevő személy fogyatékoságára vonatkozó és államilag nem támogatott képzés során történő adatgyűjtés az OSAP keretében további személyiségi jogi aggályokat vet fel, ezen intézkedés bevezetése széleskörű közigazgatási, társadalmi és szakmai egyeztetést igényelne, szakterületünk részéről nem támogatjuk e javaslatot.

Államilag támogatott képzési program esetén a támogatási felhívásban a fentieket feltételként elő lehet írni (hiszen támogatott programba a fogyatékkal élő maga jelentkezik), ebből adódóan jogszabály-módosításra nincs szükség (amennyiben a jelenlegi EU-s képzési programoknál van ilyen előírás, akkor már most is kimutatható a képzésben részt vevő fogyatékkal élők száma).

I.7. Specifikus fogyatékosági ismeretek beépítése a tanárképzésbe: az integrált képzésben résztvevő tanárok számára az ország területén működő gyógypedagógiai képzést végző intézmények útján kötelező továbbképzést kellene biztosítani a fogyatékos-specifikus módszertanokkal kapcsolatban. E képzésnek legnagyobb hangsúlyt a pedagógusok gyakorlati tapasztalatszerzésére kellene helyezni, amely a fogyatékos tanulók képzését végző speciális intézményekben volna elérhető. A továbbképzés esetén állami finanszírozás javasolt.

EMMI Oktatásért Felelős Államtitkárság észrevétele: 2017. január 1. napján lépett hatályba a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet azon rendelkezése, miszerint: „138/A. § Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat az egységes szakmai eljárás érdekében munkaközösséget működtet, amelynek tagjai az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működési körzetében foglalkoztatott együttnevelést segítő pedagógusok.” (együttnevelést segítő pedagógus: az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat által foglalkoztatott gyógypedagógus, konduktor, továbbá a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló – közös vagy részben közös – nevelésében és oktatásában részt vevő óvoda és iskola által, a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló óvodai nevelése, tanuló iskolai nevelés-oktatása érdekében foglalkoztatott gyógypedagógus, konduktor) Megvizsgáljuk, hogy a jelzett szabály lefedi-e a javaslatot, vagy más típusú intézkedésre volna szükség.

I.8. Szakértői bizottság szakértő véleménye: A hallássérült gyermekek korai fejlesztésére és gondozására a gyermek 3. életévének betöltését követően akkor van lehetőség, ha szakértői bizottság szakértő véleménye alapján nem kapcsolódhat be az óvodai nevelésbe. E kérdésben és még sok más siket és nagyothalló gyermekeket érintő kérdésben a pedagógiai szakszolgálat, mint szakértői bizottság tesz javaslatot. A bizottságban jelnyelvet ismerő személy nincs. Nincsenek tekintettel arra, hogy sok hallássérült gyermek anyanyelve a jelnyelv és a vizsgálat elvégzése közben sem segítik a kommunikációt jelnyelvvvel, ezért nem alakul ki reális szakértői vélemény a hallássérült gyermekek nyelvi kompetenciái tekintetében.

EMMI Oktatásért Felelős Államtitkárság észrevétele: A jelzett kérdéssel kapcsolatban szeretnénk arra felhívni a figyelmet, hogy a magyar jelnyelv jelenleg nem rendelkezik nyelvtani leírással, azaz nyelvészeti szempontból egyelőre nem tekinthető nyelvnek. A magyar jelnyelvnek e pillanatban nincs nemzeti standardja és egységes korpusza. Jelenleg

készül az MTA Nyelvtudományi Intézetében a magyar jelnyelv standardizációja és nyelvészeti leírása (az ún. korpuszépítés). Csak a létrejött korpusz alapján lehet majd elkezdni a fent jelzett tevékenységet.

I.9. A hazai köznevelési rendszerbe a CRPD 24. cikkében szereplő, inkluzív oktatásra vonatkozó elveket is szükséges beépíteni.

EMMI Oktatásért Felelős Államtitkárság észrevétele: Megvizsgáljuk, hogy az Egyezmény 24. cikkében meghatározott elvek, különös tekintettel az ésszerű alkalmazkodás elvére, hogyan építhetők be a jelenlegi jogszabályi környezetbe.

Fogyatékos személyek munkavállalása:

IV.1. Ösztönző rendszer beépítése az akkreditációs tanúsítvánnyal rendelkező munkáltatók tevékenységébe: az Emberi Erőforrások Minisztériuma a rehabilitációs foglalkoztatás ellenőrzésébe építsen be egy olyan mechanizmust, mely a szakmai követelmények tartalmi megvalósítására ösztönzi az akkreditációs tanúsítvánnyal rendelkező munkáltatókat, és amely a megváltozott munkaképességű munkavállalók társadalmi és munkaerő-piaci befogadását támogatja.

NGM Munkaerőpiacért és Képzésért Felelős Államtitkárság észrevétele: szövegrész egy, a jelenlegi helyzetre utaló általános megfogalmazás, azonban konkrét javaslatot nem tartalmaz, pontosításra, kiegészítésre szorul.

IV.5.2. Foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások (Foglalkoztatási Törvény szerint)

NGM Munkaerőpiacért és Képzésért Felelős Államtitkárság észrevétele: Javasoljuk a jogszabály pontos megnevezését.

IV.14.2. Javasoljuk, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 7., „A rehabilitációs hozzájárulás és a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának támogatása” c. fejezetének 22. §-ban felsorolt feltételek közé kerüljön be a Rehabilitációs Kártyával történő foglalkoztatás is, mint a munkáltató által megfizetendő rehabilitációs hozzájárulás alóli mentesség alapja.

NGM Munkaerőpiacért és Képzésért Felelős Államtitkárság észrevétele:

- *ha* helyett a *hog*y szó használatát javasoljuk.
- A javaslat az Mmtv. 22. §-ára vonatkozik. Attól függetlenül, hogy a civil szervezet ténylegesen erre tett javaslatot, itt semmiképpen sem javaslom ezt szerepeltetni. Helyette esetleg a 23. §.

Fogyatékosággal élő személyek egészségügyi ellátása

V.6. Kényszergyógykezelés lehetőségének megszüntetése: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény pszichiátriai betegek intézeti gyógykezeléséről szóló 196.§-201/B.§-aiban foglalt rendelkezések hatályon kívül kell helyezni és olyan rendelkezésekkel helyettesíteni, amelyek mindenkivel azonos alapon, pszichiátriai diagnózistól független, objektív kritériumokon alapuló szabadság korlátozást tesznek lehetővé. Nemzetközi jó gyakorlatok már léteznek, ezek feltérképezése és jogrendszerbe beépítése szükséges.

BM, Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának észrevétele: Nem megfelelő a szóhasználat a Javaslatcsomag 19. oldalán lévő V. 6. „Kényszergyógykezelés lehetőségének megszüntetése” című pontban. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV: törvény 196. §-201/B. § -ában önkéntes, sürgősségi és kötelező gyógykezelés szerepel, míg a kényszergyógykezelés büntetőjogi kategória, amely lehetőségének megszüntetésével nem értünk egyet.

V.9. Gyógyászati segédeszközök áfájának csökkentése: A támogatott gyógyászati segédeszközök áfájának 27%-ról 5 %-ra való csökkentését tartjuk szükségesnek a CRPD Egyezmény 19. cikkében foglalt önálló élethez való jog teljes mértékű gyakorlati érvényesülése érdekében.

EMMI Egészségügyért Felelős Államtitkárság észrevétele: A gyógyászati segédeszközök egy része jelenleg is az 5%-os áfa-mérték alá tartozik. A legrászorultabbak (közgyógyellátottak) esetében az állam az önrészt átvállalja, így ellátásuk biztosítva van. Egyéb esetekben a Nemzetgazdasági Minisztérium egyetértése szükséges a kieső áfa bevételekre tekintettel.

II.10. Az állam által támogatott gyógyászati segédeszközök körének bővítése: A gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről szóló 14/2007. (III. 14.) EüM rendelet 10. számú mellékletének bővítése a Magyarországon forgalomban lévő gyógyászati segédeszközökkel és önálló életvitelt segítő technológiákkal, beleértve az oktatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést, és a biztonságos otthoni környezetet biztosító eszközöket. A TB által támogatott gyógyászati segédeszközök tekintetében a támogatás mértékének emelése szükséges.

V.1. A gyógyászati segédeszközök állami támogatásának bővítése: A gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről szóló 14/2007. (III. 14.) EüM rendelet 10. számú mellékletének bővítése a Magyarországon forgalomban lévő gyógyászati segédeszközökkel és önálló életvitelt segítő technológiákkal, beleértve az oktatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést, és a biztonságos otthoni környezetet biztosító eszközöket. A TB által támogatott gyógyászati segédeszközök tekintetében a támogatás mértékének emelése szükséges.

V.2. Gyógyászati segédeszközök együttes felírási tilalmának megszüntetése: A gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről szóló 14/2007. (III. 14.) EüM rendelet 10. számú mellékletének módosításával javasoljuk a mopedek, aktív, illetve elektromos kerekesszékek együttes felíratására vonatkozó korlátozás megszüntetését, és helyette az egyéni szükségleten alapuló ellátást biztosító jogi szabályozás kidolgozását.

EMMI Egészségügyért Felelős Államtitkárság észrevétele: Általánosságban elmondható, hogy a fenti javaslatok jelentős kiadásnövelő hatást jelentenek a Gyógyászati segédeszköz támogatás költségvetési előirányzata vonatkozásában, amely az utóbbi években rendszeresen és jelentősen túlteljesült. Erre is tekintettel ezen javaslatok a szükséges fedezet biztosítása esetén támogathatóak. Nem határozható meg pontosan, hogy az intézkedés mely eszközkört foglalja magában, így a pontos költségvetési hatás sem becsülhető előre, ugyanígy a

támogatás mértékének emelése esetében sem. A jelenlegi támogatási rendszerben nem érkezett jelzés az egészségügyi ellátáshoz kapcsolódó problémáról. Az életvitelt, oktatást segítő eszközök támogatása tekintetében meg kell vizsgálni azok egyéb, nem az E. Alapból történő finanszírozását.